

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

De Groene Boog B.V.

[REDACTED]
K.P. van der Mandelelaan 50
3062 MB Rotterdam

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek

Bijlagen
1

Datum 19 december 2022
Betreft Beslissing op wijzigingsverzoek

Geachte [REDACTED]

Op 10 oktober 2022 heb ik uw verzoek tot wijziging van de ontheffing met kenmerk WNB/2018/027A.toek (aanvraagnummer 5190021616216) voor het project 'A16 Rotterdam' ontvangen. Ik heb uw verzoek beoordeeld. In deze brief leest u wat dit betekent.

Vorig besluit

Bij besluit van 28 januari 2019 is ontheffing met kenmerk WNB/2018/027.toek verleend. Op 8 januari 2020 is dit besluit gewijzigd en is ontheffing verleend met kenmerk WNB/2018/027A.toek. Ontheffing is verleend van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van nesten of rustplaatsen van de buizerd, huismus en kerkuil; alsmede genoemd in artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2023.

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'A16 Rotterdam', gelegen in de gemeenten Rotterdam en Lansingerland. Het project bestaat uit de realisatie van een verbindende snelweg tussen de A13, ter hoogte van Rotterdam The Hague Airport, en de A16 en de A20, ter hoogte van knooppunt Terbregseplein, met een maximale rijdsnelheid van 100 kilometer per uur. Voor een verdere beschrijving van alle voorgenomen werkzaamheden verwijs ik naar paragraaf 3.2 'Werkzaamheden en planning' en bijlage 2 'Faseringsplan basis projectplanning' van het bij de aanvraag van 5 oktober 2018 gevoegde rapport 'A16 Rotterdam – Projectplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Integraal' (versie 3.0) van 5 november 2018.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden de afgelopen jaren is gebleken dat de werkzaamheden door uiteenlopende redenen vertraging hebben opgelopen. Hierdoor is het niet mogelijk om de werkzaamheden af te ronden voor 31 december 2023, de afloop van de ontheffing. De reële planning betekent een verschuiving van drie jaar, tot einde 2026.

Hierdoor heeft ook de nieuwe aanplant vertraging opgelopen. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat de nieuwe bomen (en daarmee vleermuisroutes) in het plantseizoen van 2024/2025 aangeplant kunnen worden in het Lage Bergse Bos. Het is aannemelijk dat niet meteen alle bomen aangeplant kunnen worden en dat ook in het najaar van 2026 de laatste bomen aangeplant worden. Dat betekent dat in 2026 zowel de nieuwe vliegroutes met behulp van de bomen en de vleermuisschermen aanwezig zullen zijn. Einde 2026 zouden hiermee, mits de nieuwe vliegroutes gevonden worden, de mogelijkheden in het Lage Bergse Bos voor de permanente situatie voltooid zijn.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
19 december 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek

Uw verzoek

Het verzoek tot wijzigen van de ontheffing met kenmerk WNB/2018/027A.toek betreft het verzoek de ontheffingstermijn te verlengen tot en met 31 december 2027. Tevens verzoekt u mij om de voorschriften in de ontheffing te actualiseren. Enkele voorschriften kunnen komen te vervallen omdat deze reeds zijn uitgevoerd en niet meer van toepassing zijn voor de periode waarvoor verlening wordt aangevraagd. Daarbij vraagt u om voorschrift n ten aanzien van de vliegroutes voor vleermuizen te wijzigen.

Besluit

Ik ga akkoord met uw verzoek. Dit betekent dat de ontheffing met kenmerk WNB/2018.027A.toek is gewijzigd en komt te vervallen op de dag van bekendmaking van het definitieve wijzigingsbesluit. De wijziging ziet voornamelijk toe op de verlenging van de ontheffingsperiode, het vervallen van enkele specifieke voorschriften en het aanpassen van het voorschrift ten aanzien van de vliegroutes voor de gewone dwergvleermuis. De rest van het besluit en voorschriften blijven ongewijzigd.

Hierbij ontvangt u de nieuwe ontheffing met kenmerk WNB/2018/027B.toek. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing, de andere bevredigende oplossing en het belang, verwijs ik naar bijlage 1 van de brief van 28 januari 2019 met kenmerk WNB/2018/027.toek.

Ik verleen u voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2027 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
19 december 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort(en) en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'A16 Rotterdam', gelegen in de gemeente Rotterdam en Lansingerland, de verbinding tussen de A13 ter hoogte van Rotterdam The Hague Airport met de A16 en A20 ter hoogte van knooppunt Terbregseplein, één en ander zoals is weergegeven in figuur 3.1 (pagina 15) van het rapport 'A16 Rotterdam – Projectplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Integraal' (v3.0) van 5 november 2018.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende bijlage op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in paragraaf 9.8.3 en 9.8.4 van het rapport 'A16 Rotterdam – Projectplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Integraal' (versie 3.0) van 5 november 2018; en zoals beschreven in het bij het wijzigingsverzoek gevoegde rapport 'Verlengingsverzoek ontheffing A16 Rotterdam' van 10 oktober 2022.

Gewone dwergvleermuis

- j. De ontheffinghouder dient, indien uit de monitoring blijkt dat de situatie met betrekking tot aantallen vleermuizen, soorten samenstelling, verblijfplaatsen, vliegroutes, foerageergebieden en/of mitigerende maatregelen afwijkt van de aanvraag alle werkzaamheden bij het Lage

Bergse Bos direct te staken en onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag. U dient hierbij door middel van een uitgebreid, aanvullend ecologisch werkprotocol inzichtelijk te maken hoe u met de gewijzigde situatie om wenst te gaan. De werkzaamheden kunnen, nadat het bevoegd gezag ingestemd heeft met het aanvullende werkprotocol hervat worden. Ten aanzien van de vereiste ecologische monitoring van de vliegroutes van vlermuizen bij het Lage Bergse Bos in relatie tot de aanwezige bosstroken, schermen e.a., dient de volgende handswijze te worden aangehouden:

- 1) In 2022, 2023 en 2024 dient er gedurende de maanden april t/m juli één monitoringsronde uitgevoerd te worden en één monitoringsronde in de maanden augustus t/m oktober. Van de resultaten van deze monitoring dient een schriftelijke terugkoppeling met het bevoegd gezag plaats te vinden, in ieder geval uiterlijk 31 december van het te monitoren jaar, dan wel eerder als de situatie daar aanleiding voor geeft.
- 2) In 2025, 2026 en 2027, wanneer de nieuwe beplanting die de functie van vliegroute weer moet gaan overnemen aangeplant wordt/is, dienen er in deze jaren ook nog minimaal twee monitoringsronden plaats te vinden. Deze dienen erop gericht te zijn om te kijken of vlermuizen de nieuwe beplanting ontdekken en deze als vliegroute gaan gebruiken. Ook hiervoor geldt dat de resultaten van deze monitoring uiterlijk 31 december van het te monitoren jaar schriftelijk met het bevoegd gezag dienen te worden gedeeld. Indien de situatie daar aanleiding voor geeft, dient zo spoedig mogelijk met het bevoegd gezag contact opgenomen te worden zodat in gezamenlijk overleg tijdige bijsturing mogelijk is;
- 3) Indien de aanplant volledig is voltooid voor het actieve seizoen van 2026, en de nieuwe aanplant tijdens de monitoring in 2026 functioneel blijkt, kan in overleg met het bevoegde gezag worden besloten of de monitoring in 2027 kan worden verminderd, dan wel achterwege kan worden gelaten;
- 4) Alle monitoring zoals beschreven in voorgaande voorschriften dienen door (een) deskundige(n) te worden uitgevoerd conform de dan vigerende versie van het vleermuisprotocol, alsook dient gebruik te worden gemaakt van batloggers om simultaan vliegbewegingen te kunnen registreren;
- 5) De betrokken ecologische deskundige(n) zie(t)(n) tevens toe op de duurzame waarborging van de functionaliteit van de getroffen voorzieningen zoals geplaatste schermen. Hij/zij voert hier zelf controles voor uit en wordt direct op de hoogte gesteld door de uitvoerder indien er onverhoeds iets gebeurt waardoor de functionaliteit van de voorzieningen in het geding dreigt te komen. Ook stuurt hij/zij werkzaamheden bij indien daar aanleiding toe is. Een ander krijgt mede zijn beslag in ecologische werkprotocollen en logboeken.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
19 december 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek

Overige voorschriften

- k. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- l. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld, conform voorgestelde maatregelen zoals beschreven in 9.10 van het rapport 'A16 Rotterdam – Projectplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Integraal' (versie 3.0) van 5 november 2018
- m. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot wijziging van de ontheffing in te dienen door het indienen van een nieuwe aanvraag. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
19 december 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190021616216. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
19 december 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek

Actualisatie van de ontheffing

Sinds de ontheffingverlening op 28 januari 2019 en de verleende wijziging van 8 januari 2020 is het project A16 Rotterdam ver gevorderd. De meeste werkzaamheden zijn reeds uitgevoerd en een deel van de in de vigerende ontheffing opgenomen voorschriften zijn niet meer relevant voor de komende verlengingsperiode. Het gaat om de voorschriften ten aanzien van de huismus, buizerd, kerkuil en ruige dwergvleermuis. De werkzaamheden en daarbij behorende voorschriften die toezien op deze soorten zijn reeds uitgevoerd en een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten zijn niet meer van toepassing.

Buizerd

De nestbomen van de in het plangebied aanwezige buizerdnesten zijn conform de ontheffing gekapt in 2019 en 2020. Hierna zijn geen nieuwe buizerdnesten aangetroffen in of direct naast het plangebied. Vanwege vergevorderd stadium van het project worden deze ook niet meer verwacht, waardoor voorschrift ten aanzien van de buizerd uit de vigerende ontheffing kan komen te vervallen.

Huisumus

De locaties waar nesten van de huismus waren aangetroffen zijn conform de ontheffing gesloopt. Alle maatregelen voor de huismus zijn in 2019 uitgevoerd. In 2019 en 2020 zijn deze maatregelen gemonitord en RVO heeft hiervan de monitoringsrapporten ontvangen. Op basis van de monitoring is een verbetering aanbevolen voor de situatie van de huismus, deze is in 2020 uitgevoerd. Nieuwe huismusnesten binnen het plangebied worden niet meer verwacht, waardoor de voorschriften ten aanzien van de huismus kunnen komen te vervallen.

Kerkuil

De locatie met de rustplaatsen van de kerkuil in Polder Schieveen zijn conform de ontheffing begin 2019 gesloopt. De nieuw aangeboden rustplaatsen zijn in 2019 en 2020 gemonitord en RVO heeft hiervan de monitoringsrapporten ontvangen. Uit monitoring is gebleken dat één van de kerkuilkasten in gebruik is genomen. Nieuwe verblijfplaatsen van de kerkuil worden binnen het plangebied niet meer verwacht, waardoor het voorschrift ten aanzien van de kerkuil kan komen te vervallen.

Ruige dwergvleermuis

Ten aanzien van de ruige dwergvleermuis waren twee paarverblijfplaatsen aanwezig in te kappen bomen en tevens zijn voorschriften o en p in de vigerende ontheffing opgenomen om toe te zien op een zorgvuldige handelswijze bij het kappen van arealen bos in het Lage Bergse Bos. Deze werkzaamheden zijn reeds uitgevoerd. De alternatieve voorzieningen in het Lage Bergse Bos zijn in 2019, 2020 en 2021 gemonitord. RVO heeft hiervan de monitoringsrapporten ontvangen en een groot deel van de alternatieve voorzieningen zijn in gebruik genomen door vleermuizen. De voorschriften ten aanzien van de ruige dwergvleermuis kunnen komen te vervallen.

Instandhouding van de gewone dwergvleermuis

Artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er was één zomerverblijfplaats aangetroffen bij Schieveensedijk 31. Deze bebouwing is reeds gesloopt conform de verleende ontheffing. In het plangebied worden geen nieuwe verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verwacht.

Ontheffing is verleend voor het beschadigen en vernielen van een essentiële vliegroute langs de Donizetilaan, welke de wijk Molenlaankwartier met een mogelijke kraamkolonie, en het essentieel foerageergebied in het Lage Bergse Bos met elkaar verbindt. Om de functionaliteit van de vliegroute en daarmee met de functionaliteit van de voortplantings- en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, zijn maatregelen genomen zoals opgenomen in paragraaf 9.6, 9,7, 9.8 en 9.9.1 tot en met 9.9.3 van het rapport 'A16 Rotterdam – Projectplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Integraal' van 5 november 2018. Deze maatregelen zijn reeds uitgevoerd.

Een belangrijke maatregel was het realiseren van een alternatieve vliegroute in de vorm van vleermuisschermen. Deze schermen dienen in stand te worden gehouden tot dat de nieuw aan te planten bomen de functie als vliegroute kunnen overnemen. In de vigerende ontheffing was de planning dat aanplant plaats zou vinden in 2022 en 2023. Echter is dit niet mogelijk doordat het project door uiteenlopende redenen vertraging heeft opgelopen. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat de nieuwe aanplant (en daarmee de vlierroute voor de gewone dwergvleermuis) plaats zal vinden in het plantseizoen van 2024/2025 en in het najaar van 2026. Dat betekent dat de vleermuisschermen ook in 2026 nog aanwezig zullen zijn, samen met de nieuwe vliegroute met behulp van de nieuwe aanplant. De verwachting is dat eind 2026 de permanente situatie voltooid is en de vleermuisschermen kunnen worden verwijderd, mits de nieuwe vliegroutes gevonden worden door de gewone dwergvleermuis. Echter, doordat aangegeven wordt dat mogelijk ook in het plantseizoen van najaar 2026 nog wordt aangeplant, kan het zo zijn dat monitoring ook het opvolgende jaar 2027 noodzakelijk is. Met deze reden wordt de ontheffing en bijbehorende monitoring verlengd tot en met 2027. Indien de aanplant vóór het actieve seizoen van 2026 is voltooid, kan in overleg met het bevoegde gezag worden besloten over de monitoring in 2027. Hiervoor heb ik in de ontheffing een aanvullend voorschrift opgenomen.

Momenteel bestaat de alternatieve vliegroute uit een hoge, uitgebreide constructie, vanwege de werkzaamheden. Op grote delen van de Rottermerentunnel is reeds het dak gemaakt waarmee de grootschalige werkzaamheden aan de buitenschil afgerond zijn. De grote constructie van de schermen is dan niet meer nodig en zal geleidelijk worden vervangen naar de eerdere versie van het vleermuisscherm. De verwachting is dat het vervangen van de constructies plaatsvindt in 2023 of 2024, afhankelijk van de werkzaamheden. Beide constructies van vleermuisschermen zijn de afgelopen jaren functioneel gebleken tijdens de monitoring in 2019, 2020 en 2021. RVO heeft deze monitoringsrapporten ontvangen. Hieruit is gebleken dat tijdens de uitgevoerde monitoringsronden de vleermuisschermen door grote aantallen dwergvleermuizen gebruikt werden als vliegroutegeleiding.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
19 december 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek

In de vigerende ontheffing is voorschrift n opgenomen ten aanzien van de monitoring van de alternatieve vliegroutes. Een deel van deze monitoring is reeds uitgevoerd; monitoring is uitgevoerd in 2019, 2020 en 2021. Doordat de vleermuisschermen langer aanwezig zullen zijn, zal de monitoring uitgebreid worden tot en met 2027. Uit monitoring is gebleken dat de aanwezige vleermuisschermen functioneel zijn. Daarom kan monitoring in afgeslankte vorm worden voortgezet in 2022 tot en met 2024. Dit houdt in dat er twee monitoringsronden worden uitgevoerd; één in het kraamseizoen en één in de paarperiode. In 2025, 2026 en 2027 wanneer de nieuwe beplanting die de functie van de vliegroute weer moet gaan overnemen, dienen minimaal twee monitoringsronden te worden uitgevoerd die erop gericht zijn vast te stellen of vleermuizen de nieuwe beplanting ontdekken en deze als vliegroute gaan gebruiken. Hiertoe is het monitoringsvoorschrift geactualiseerd in voorliggend besluit; zie voorschrift j.

Conclusie

Met inachtneming van bovenstaande kan de ontheffing worden geactualiseerd. Voorschriften ten aanzien van de buizerd, huismus, kerkuil en ruige dwergvleermuis zijn niet meer van toepassing en komen te vervallen. Voorschrift i en het voorschrift ten aanzien van de monitoring van de alternatieve vliegroutes zijn geactualiseerd en in onderliggend besluit vastgelegd in nieuwe voorschriften i en j. Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing, met name de andere bevredigende oplossing en het belang, verwijs ik naar bijlage 1 van de brief van 28 januari 2019 met kenmerk WNB/2018/027.toek.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
19 december 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190021616216

Kenmerk
WNB/2018/027B.toek